ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 12.10.2022
COM(2022) 531 final

2022/0327 (NLE)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την εν όλω αναστολή της εφαρμογής της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Βανουάτου σχετικά με την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για βραχεία διαμονή

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η Δημοκρατία του Βανουάτου περιλαμβάνεται στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806[1] μεταξύ των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών για διαμονή η συνολική διάρκεια της οποίας δεν υπερβαίνει τις 90 ημέρες εντός οποιασδήποτε περιόδου 180 ημερών.

Η απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους του Βανουάτου εφαρμόζεται από την 28η Μαΐου 2015, όταν υπεγράφη και άρχισε να εφαρμόζεται προσωρινά η συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Βανουάτου σχετικά με την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για βραχεία διαμονή (στο εξής: συμφωνία), σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 της συμφωνίας. Η συμφωνία άρχισε να ισχύει την 1η Απριλίου 2017.

Από την 25η Μαΐου 2015, το Βανουάτου εφαρμόζει προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές που ενέχουν κινδύνους για τη δημόσια τάξη και την ασφάλεια των κρατών μελών της ΕΕ. Ειδικότερα, τα καθεστώτα αυτά επιτρέπουν στους υπηκόους τρίτων χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης να αποκτούν εύκολα την ιθαγένεια μιας χώρας χωρίς θεώρηση, επιτρέποντάς τους έτσι να παρακάμπτουν τη διαδικασία θεώρησης Σένγκεν και να αποκτούν πρόσβαση στην ΕΕ χωρίς θεώρηση.

Η Επιτροπή αξιολόγησε τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές που εφαρμόζει το Βανουάτου και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα εν λόγω προγράμματα αντιπροσωπεύουν αυξημένο κίνδυνο για την εσωτερική ασφάλεια των κρατών μελών. Η αξιολόγηση κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές του Βανουάτου θα μπορούσαν να επιτρέψουν στους υπηκόους τρίτων χωρών να παρακάμπτουν τη διαδικασία θεώρησης βραχείας διαμονής της Ένωσης και την αξιολόγηση των κινδύνων για την ασφάλεια και τη μετανάστευση που αυτή συνεπάγεται.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 4 της συμφωνίας, τα Μέρη μπορούν να την αναστείλουν εν όλω ή εν μέρει για λόγους δημόσιας τάξης ή προστασίας της εθνικής ασφάλειας.

Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή ενέκρινε, στις 12 Ιανουαρίου 2022, πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη μερική αναστολή της εφαρμογής της συμφωνίας. Η απόφαση εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 3 Μαρτίου 2022. Η αναστολή της συμφωνίας περιορίζεται στα κοινά διαβατήρια που εκδόθηκαν από την 25η Μαΐου 2015, όταν άρχισε να αυξάνεται σημαντικά ο αριθμός των επιτυχόντων αιτούντων στο πλαίσιο των προγραμμάτων του Βανουάτου για χορήγηση ιθαγένειας σε επενδυτές.

Σε συνέχεια της μερικής αναστολής της συμφωνίας με την απόφαση (ΕΕ) 2022/366 του Συμβουλίου, και σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο δ) και το άρθρο 8 παράγραφοι 3 και 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η χορήγηση ιθαγένειας από το Βανουάτου στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές συνιστά αυξημένο κίνδυνο για την εσωτερική ασφάλεια και τη δημόσια τάξη των κρατών μελών και αποφάσισε ότι απαιτείται δράση. Βάσει του

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1806 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (ΕΕ L 303 της 28.11.2018, σ. 39).

άρθρου 8 παράγραφος 6 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806, εκδόθηκε ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/693 της Επιτροπής σχετικά με την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους του Βανουάτου, όσον αφορά τους κατόχους κοινών διαβατηρίων που εκδόθηκαν από το Βανουάτου από την 25η Μαΐου 2015, και εφαρμόζεται από τις 4 Μαΐου 2022 έως τις 3 Φεβρουαρίου 2023[2].

Μετά την έναρξη ισχύος της αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους του Βανουάτου στις 4 Μαΐου 2022, και σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 6 στοιχείο α) τελευταίο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806, η Επιτροπή ξεκίνησε ενισχυμένο διάλογο με το Βανουάτου με σκοπό να διορθωθεί η κατάσταση που οδήγησε στην προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Στις 12 Μαΐου 2022 πραγματοποιήθηκε η εναρκτήρια συνεδρίαση του διαλόγου αυτού, κατά την οποία αμφότερα τα μέρη συμφώνησαν να καταλήξουν σε αμοιβαία ικανοποιητική λύση. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή πρότεινε τη διεξαγωγή μηνιαίων τεχνικών συνεδριάσεων. Το Βανουάτου συμφώνησε να ορίσει συνομιλητή και να επικοινωνήσει σχετικά με το θέμα αυτό με την Επιτροπή, προκειμένου να προχωρήσει στις επόμενες τεχνικές συνεδριάσεις. Ωστόσο, παρά τις υπενθυμίσεις που απέστειλε η Επιτροπή στις 1 Ιουνίου και στις 23 Ιουνίου 2022, το Βανουάτου δεν παρέσχε στην Επιτροπή επαφές ή πληροφορίες παρακολούθησης.

Τον Σεπτέμβριο του 2022 οι υπηρεσίες της Επιτροπής έλαβαν ενημέρωση από τους εκπροσώπους του Βανουάτου σχετικά με την πολιτική κατάσταση της χώρας, συγκεκριμένα για τη διάλυση του Κοινοβουλίου στις 18 Αυγούστου 2022 και τη διεξαγωγή γενικών εκλογών στις 13 Οκτωβρίου 2022. Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπρόσωποι του Βανουάτου εξήγησαν ότι δεν μπορεί να ληφθεί καμία απόφαση σχετικά με τη συνέχιση του διαλόγου με την Επιτροπή πριν από τα αποτελέσματα των γενικών εκλογών και τον σχηματισμό νέας κυβέρνησης.

Το Βανουάτου δεν έλαβε μέτρα για την αντιμετώπιση των περιστάσεων που οδήγησαν στην προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης και, ως εκ τούτου, εξακολουθεί να υφίσταται αυξημένος κίνδυνος για την εσωτερική ασφάλεια και τη δημόσια τάξη των κρατών μελών. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή θεωρεί ότι το Βανουάτου δεν συμμετέχει σε διάλογο με την Ένωση. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι απαιτείται αναστολή της συμφωνίας εν όλω.

Κατά συνέπεια, η απόφαση (ΕΕ) 2022/366 του Συμβουλίου θα πρέπει να αντικατασταθεί από απόφαση του Συμβουλίου για την εν όλω αναστολή της εφαρμογής της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Βανουάτου σχετικά με την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για βραχεία διαμονή

[2] Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/693 της Επιτροπής, της 27ης Απριλίου 2022, σχετικά με την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους του Βανουάτου (ΕΕ L 129 της 3.5.2022, σ. 18).

2022/0327 (NLE)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την εν όλω αναστολή της εφαρμογής της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Βανουάτου σχετικά με την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για βραχεία διαμονή

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχείο α), σε συνδυασμό με το άρθρο 218 παράγραφος 9,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Βανουάτου σχετικά με την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για βραχεία διαμονή[3] (στο εξής: συμφωνία) υπεγράφη και άρχισε να εφαρμόζεται προσωρινά στις 28 Μαΐου 2015[4] για τη διευκόλυνση των ταξιδιών των πολιτών του Βανουάτου στην Ένωση και των ταξιδιών των πολιτών της Ένωσης στο Βανουάτου.

(2) Η συμφωνία βασίζεται στην κοινή βούληση της Ένωσης και του Βανουάτου να ενθαρρύνουν τις διαπροσωπικές επαφές, να τονώσουν τον τουρισμό και να αναζωογονήσουν τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της Ένωσης και του Βανουάτου.

(3) Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 4 της συμφωνίας, κάθε Μέρος μπορεί να αναστείλει εν όλω ή εν μέρει τη συμφωνία, ιδίως για λόγους δημόσιας τάξης και προστασίας της εθνικής ασφάλειας. Η απόφαση αναστολής κοινοποιείται στο έτερο Μέρος το αργότερο 2 μήνες πριν από την προγραμματισμένη έναρξη ισχύος της. Σε περίπτωση που οι λόγοι της εν λόγω αναστολής παύσουν να υφίστανται, το Μέρος που ανέστειλε τη συμφωνία ενημερώνει αμέσως σχετικά το έτερο Μέρος και αίρει την αναστολή.

(4) Το Βανουάτου εφαρμόζει προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές, στο πλαίσιο των οποίων χορήγησε την ιθαγένεια του Βανουάτου σε υπηκόους άλλων χωρών χωρίς προηγούμενο δεσμό με το Βανουάτου, εκδίδοντας θετικές αποφάσεις για τη συντριπτική πλειονότητα των αιτήσεων. Έως τον Μάρτιο του 2021 εξέδωσε περισσότερα από 10 500 διαβατήρια με εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό απόρριψης[5]. Το γεγονός αυτό εγείρει αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία του ελέγχου ασφαλείας και δέουσας επιμέλειας που διενεργούν οι αρχές του Βανουάτου.

---

[3] ΕΕ L 173 της 3.7.2015, σ. 48.

[4] Απόφαση (ΕΕ) 2015/1035 του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 2015, για την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και την προσωρινή εφαρμογή της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Βανουάτου σχετικά με την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για βραχεία διαμονή (ΕΕ L 173 της 3.7.2015, σ. 46).

[5] Πληροφορίες που παρασχέθηκαν από το Γραφείο Διαβατηρίων του Βανουάτου στις 14 Ιουνίου 2021.

(5) Επιπλέον, μεταξύ των χωρών καταγωγής των επιτυχόντων αιτούντων περιλαμβάνονται διάφορες χώρες οι υπήκοοι των οποίων απαιτείται να διαθέτουν θεώρηση για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης.

(6) Στις ανταλλαγές μεταξύ της Επιτροπής και των αρχών του Βανουάτου τον Οκτώβριο του 2017, τον Νοέμβριο του 2019, τον Ιούνιο του 2020 και τον Μάρτιο του 2021, η Επιτροπή εξέφρασε σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές, ιδίως σχετικά με τη χορήγηση ιθαγένειας σε πρόσωπα που περιλαμβάνονται στις βάσεις δεδομένων της Ιντερπόλ, την απουσία απαιτήσεων φυσικής παρουσίας ή διαμονής, τις σύντομες περιόδους διεκπεραίωσης των προγραμμάτων και την έλλειψη συστηματικής ανταλλαγής πληροφοριών με τις χώρες καταγωγής ή της προηγούμενης κύριας διαμονής των αιτούντων, και προειδοποίησε την κυβέρνηση του Βανουάτου για την πιθανότητα επαναφοράς της υποχρέωσης θεώρησης, σε περίπτωση που οι ανησυχίες αυτές δεν απαντηθούν. Οι εξηγήσεις που παρέσχε το Βανουάτου δεν ήταν επαρκείς για να μετριάσουν αυτές τις ανησυχίες.

(7) Κατά συνέπεια, η εφαρμογή της συμφωνίας ανεστάλη εν μέρει με την απόφαση (ΕΕ) 2022/366 του Συμβουλίου[6]. Η αναστολή περιορίζεται στα κοινά διαβατήρια που εκδόθηκαν από την 25η Μαΐου 2015, όταν άρχισε να αυξάνεται σημαντικά ο αριθμός των επιτυχόντων αιτούντων στο πλαίσιο των προγραμμάτων του Βανουάτου για χορήγηση ιθαγένειας σε επενδυτές.

(8) Ενώ η απόφαση (ΕΕ) 2022/366 ανέστειλε εν μέρει τη συμφωνία, ήταν επίσης αναγκαίο να προβλεφθεί η αναστολή στο επίπεδο του δικαίου της Ένωσης.

(9) Ως εκ τούτου, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[7], στις 27 Απριλίου 2022 η Επιτροπή εξέδωσε τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2022/693[8] για την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους του Βανουάτου που κατέχουν κοινά διαβατήρια που εκδόθηκαν από το Βανουάτου από την 25η Μαΐου 2015 για περίοδο εννέα μηνών, ο οποίος εφαρμόζεται από τις 4 Μαΐου 2022 έως τις 3 Φεβρουαρίου 2023.

(10) Μετά την έναρξη ισχύος της εν λόγω αναστολής, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1806, η Επιτροπή ξεκίνησε ενισχυμένο διάλογο με το Βανουάτου με σκοπό να διορθωθεί η κατάσταση που οδήγησε στην προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

(11) Ενώ ο διάλογος αυτός ξεκίνησε στις 12 Μαΐου 2022, στη συνέχεια το Βανουάτου δεν συμμετείχε με ουσιαστικό τρόπο. Ως εκ τούτου, κατά τη διάρκεια της εννεάμηνης περιόδου που ορίζεται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2022/693, δεν κατέστη δυνατόν να διορθωθούν οι περιστάσεις που οδήγησαν στην προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

---

6 Απόφαση (ΕΕ) 2022/366 του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 2022, για τη μερική αναστολή της εφαρμογής της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Βανουάτου σχετικά με την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για βραχεία διαμονή (ΕΕ L 69 της 4.3.2022, σ. 105).

7 Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1806 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (ΕΕ L 303 της 28.11.2018, σ. 39).

8 Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/693 της Επιτροπής, της 27ης Απριλίου 2022, σχετικά με την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους του Βανουάτου (ΕΕ L 129 της 3.5.2022, σ. 18).

(12) Τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές που διαχειρίζεται το Βανουάτου εξακολουθούν να συνιστούν αυξημένο κίνδυνο για την εσωτερική ασφάλεια των κρατών μελών και καταστρατήγηση της ενωσιακής διαδικασίας θεωρήσεων βραχείας διαμονής και της αξιολόγησης των κινδύνων για την ασφάλεια και της μετανάστευσης που αυτή συνεπάγεται. Ελλείψει δέσμευσης του Βανουάτου για τη διόρθωση αυτών των περιστάσεων, η απόφαση (ΕΕ) 2022/366 θα πρέπει, επομένως, να καταργηθεί και η εφαρμογή της συμφωνίας εν όλω θα πρέπει να ανασταλεί όσον αφορά όλους τους υπηκόους του Βανουάτου.

(13) Η παρούσα απόφαση συνιστά ανάπτυξη διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν στις οποίες δεν συμμετέχει η Ιρλανδία, σύμφωνα με την απόφαση 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου[9]· ως εκ τούτου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας απόφασης και δεν δεσμεύεται απ' αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η εφαρμογή της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Βανουάτου σχετικά με την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για βραχεία διαμονή αναστέλλεται εν όλω όσον αφορά τους πολίτες του Βανουάτου από τις 4 Φεβρουαρίου 2023.

Άρθρο 2

Η απόφαση (ΕΕ) 2022/366 καταργείται.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

[9] Απόφαση 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με το αίτημα της Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του *κεκτημένου* του Σένγκεν (ΕΕ L 64 της 7.3.2002, σ. 20).